

Götene kommun

Plan skolbarnsomsorg 2010-2012

2010-02-24

Arbetsmaterial

Barn- och ungdomsberedningen

Innehåll

1. Inledning	3
2. Värdegrund	3
3. Nulägesbeskrivning	3
4. Utvecklingstendenser	4
5. Omvärldsanalys	4
6. Fokusområde: Uppdrag och ansvar	5
7. Fokusområde: Lek och skapande	6
8. Fokusområde: Samarbete och samverkan	6
9. Fokusområde: Arbetsmiljö	6

Barn- och ungdomsberedningen har arbetat fram innehållet i Plan skolbarnsomsorg 2010-2014.

Plan skolbarnsomsorg 2010 – 2014

1. Inledning

Plan för skolbarnsomsorg tar sin utgångspunkt i de statliga och kommunala styrdokument som finns. Syftet med planen är att tydliggöra kommunens uppfattning om önskad utveckling inom perioden 2010-2012. De fyra perspektiven i GPS (Götenes Politiska Styrning) styrkort - Medskapare, Utveckling, Arbetssätt respektive Ekonomi – har prövats vid framtagandet av planen. Vidare har Folkhälsorådets mål samt Konventionen om barns rättigheter beaktats.

2. Värdegrund

Bo i Götene – lev i världen är Götene kommuns vision. Den ger uttryck för viljan att skapa goda miljöer för boende och arbete samtidigt som den pekar på vikten av att utveckla fysiska, kulturella och virtuella förbindelser med omvärlden.

Ett centralt begrepp som skall omfattas av alla i kommunen är medskaparanda, som handlar om medborgardeltagande och engagemang. Genom att ständigt vara öppen, lyssnande, lärande och villig att förändra skapas en organisation som säkerställer den lokala demokratin och tillgodoser medborgarnas behov av kommunal service.

Följande värderingar kännetecknar Götene kommun:

- Kreativitet
- Öppenhet
- Tydlighet

Den värdegrund och det uppdrag som beskrivs i de nationella målen för skola och skolbarnsomsorg, utgör grunden för allt som sker inom skolbarnsomsorgen. Det handlar om att de vuxna i skolbarnsomsorgen skapar ett öppet och demokratiskt klimat, där varje barn får uppleva sitt eget och andras värde samt får sina behov och intressen respekterade och tillgodosedda.

3. Nulägesbeskrivning

Skolbarnsomsorg är en sammanfattande benämning för tre verksamheter som vänder sig till barn till och med 12 år i skolan (förskoleklass eller obligatoriska skolan):

- Fritidshem
- Pedagogisk omsorg/familjedaghem
- Öppen fritidsverksamhet

Det finns fritidshem på varje 1-6 skola i kommunen. Om föräldrar önskar en placering i familjedaghem, brukar detta gå att ordna. I Götene kommun finns inte öppen fritidsverksamhet.

Fritidshemmen tillhör organisatoriskt F-6 skolorna och familjedaghemmen tillhör förskoleenheterna. Verksamheterna leds av rektorer.

Fritidshem är en pedagogisk gruppverksamhet, där uppgiften är att komplettera skolan och att erbjuda en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen.

Arbetslagen inom skolbarnsomsorgen upprättar årligen en utvecklingsplan, följer upp och utvärderar verksamheten samt skriver en kvalitetsredovisning. Varje år skriver sektorn för Barn och Kunskap en övergripande kvalitetsredovisning gällande fritidshemmet.

Varje fritidshem tilldelas en basresurs utifrån hur många barn som finns inskrivna. Ytterligare resurser delas ut utifrån enheterna äskande om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd.

För att ett barn skall få placering inom barnomsorgen måste föräldern/föräldrarna ha ett arbete eller studera eller om barnet har ett eget behov av verksamheten. Barnet kan ha fritidstid före och/eller efter skoldagen. Under barnens skoldag har fritidspersonalen aktiviteter tillsammans med olika barngrupper. Götene kommun har alltså valt att ha en integrerad verksamhet för skola och skolbarnsomsorg. Fritidshemsaktiviteterna sker i huvudsak på eftermiddagarna. Vid skollov finns det möjlighet för barnen att få lovomsorg, vilket innebär de får delta i skolbarnsomsorgens verksamhet hela dagen.

För ett barn med placering inom skolbarnsomsorg tillämpas maxtaxa, d.v.s. 2% på inkomsten eller max 840 kr per månad.

Från och med 1 juli 2009 finns det möjlighet för andra aktörer än kommunen att starta enskild skolbarnsomsorg, finansierad av barnomsorgsavgift och avgifter. Den/de som är intresserade av att starta enskild skolbarnsomsorg ansöker om detta hos kommunen. Kommunen ger tillstånd till enskild skolbarnsomsorg om verksamheten uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet, och om avgifterna inte överstiger maxtaxan. Kommunen ansvarar för tillsyn av enskild verksamhet.

4. Utvecklingstendenser

Antalet inskrivna barn i skolbarnsomsorg i Götene kommun var, 15/10 2009, 480. Det var en ökning av antalet barn jämfört med året innan. Då det fanns 469 barn inskrivna. Prognosen framåt i tiden är svår att göra, eftersom antalet behov av platser inom skolbarnsomsorg är beroende av arbetsmarknadsläget. Fler vuxna i arbete brukar leda till större efterfrågan av barnomsorgsplatser.

Av kostnadsprognoser gjorda i Götene kommun framgår att gruppstorlekarna i fritidshemmen kommer att öka och att personaltätheten kommer att minska. Denna tendens har också märkts i riket de senaste två åren.

5. Omvärldsanalys

Skollagsberedningens förslag till ny skollag innebär inga större förändringar för skolbarnsomsorgen jämfört med tidigare skollag. Det innebär att Skolverkets ”Allmänna råd och kommentarer – kvalitet i fritidshem” även fortsättningsvis kommer att kunna användas.

I förslaget skriver skollagsberedningen att texten för fritidshemmen kommer att skrivas i ett separat avsnitt, skilt från texterna som behandlar olika skolformer. Det innebär inte att fritidshemmen skall upphöra med det integrerade arbetet tillsammans med förskoleklass och grundskola. Det är snarare så att man lägger stor vikt vid detta samarbete.

I förslaget syns en förändring i skrivningen om det pedagogiska arbetet. Tidigare har det stått att fritidshemmet skall erbjuda eleverna en meningsfull fritid och stödja deras utveckling. I det nya förslaget är formuleringen att fritidshemmet skall erbjuda eleverna en meningsfull fritid och stimulera deras utveckling och lärande. Det innebär att det förväntas att fritidspedagogerna skall vara mer aktiva i det pedagogiska arbetet. Skollagsberedningen förtydligar också att en meningsfull fritid även omfattar att eleverna skall ha möjlighet till vila, lek och rekreation i fritidshemmet.

I Skolverkets lägesbedömning 2009 beskrivs att antalet barn i barngrupperna i fritidshemmen har fortsatt att öka. Vid den senaste mätningen, hösten 2008, fanns det i genomsnitt nästan 35 barn per grupp. I början av 1990-talet hade en genomsnittsgrupp 19 barn. Personaltätheten varierar mellan kommunerna, från 10,6 barn per anställd till 40,4 barn per anställd vid senaste mätningen. I Götene kommun var det 19,8 barn per anställd. Skolverket bedömer att det finns risk för att kommunerna ökar antalet barn i barngrupperna, när de måste svara upp mot ökat behov av skolbarnsomsorg. Skolverket visar också i sin analys på att kommuner vid ekonomiska besparingar tycks använda fritidshemmet resurser, för att kunna täcka behov inom grundskolan.

Skolverket gör också bedömningen att det kommer att bli brist på fritidspedagoger ett antal år framöver. Det beräknade tillskottet av nyexaminerade fritidspedagoger räcker inte till, för att ersätta de som går i pension och efterfrågan på fritidspedagoger förväntas öka till följd av att antalet barn i åldrarna 6 – 12 år väntas öka.

6. Fokusområde: Uppdrag och ansvar

Fritidshemmets uppgifter är att komplettera skola, erbjuda barn en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen genom pedagogisk verksamhet. Fritidshemmet ger dessutom barn den omsorg som krävs, för att föräldrar skall kunna förena föräldraskap med förvärvsarbete.

Fritidshemmets uppdrag är mångfacetterat. Det krävs fritidspedagogexamen eller motsvarande utbildning med högskoleexamen, för att kunna leva upp till uppdraget. Den kompetensutveckling som behövs utgår från såväl lokala behov i verksamheten som aktuella forskningsresultat.

Fritidshemmets verksamhet bygger på att barns socialisation och utveckling sker i grupp. Det finns inte någon bestämd gruppstorlek eller personaltäthet som är optimal i alla sammanhang. Förutsättningar varierar från grupp till grupp och från tid till annan. Även om det inte går att slå fast vilken gruppstorlek som är den bästa i alla sammanhang, måste slutsatsen ändå dras att förutsättningarna för en bra verksamhet försämras med större grupper.

Ju äldre barnen blir desto viktigare blir också kamratgruppen och dess värderingar. Barnen behöver fortfarande stöd av vuxna, men måste ges ökade möjligheter att ta eget ansvar.

Delaktighet, inflytande och självständighet är därför viktiga milstolpar för att barnen skall kunna utveckla sina möjligheter att ta ansvar för en meningsfull fritid på sikt.

Mål

- Barngruppens sammansättning och storlek gör det möjligt att använda arbetssätt som gör att både gruppens och den enskilde individens behov tillgodoses.
- Kompetensutveckling som specifikt tydliggör fritidspedagogens roll och kompetens återkommer årligen
- Jämlika förutsättningar för barns utveckling och hälsa
- Barnen är aktiva medskapare i planering, genomförande och utvärdering av aktiviteter

7.Fokusområde: Lek och skapande

Barnen som omfattas av skolbarnsomsorg känner sig trygga i sin miljö tillsammans med kamrater och vuxna. De vågar vara med och bestämma, vågar hävda sin åsikt, vågar prova nya saker och vågar misslyckas. Delaktighet och inflytande gör att barnen lär sig ta egna initiativ och att tillsammans med andra utveckla demokratiska arbetsformer.

När det gäller barnens delaktighet i sin egen utveckling, tar man tillvara deras lust att skapa. Detta sker i den fria leken, fysiska aktiviteter, skapande verksamhet som drama, musik, dans bild och i samband med studiebesök och utflykter.

Genom leken förändras och utvecklas barnens sätt att tänka och lösa problem. De prövar och utvecklar sin fysiska, psykiska och sociala kompetens. Det är i leken som barnen utvecklar förmågan att kunna läsa av varandra, kunna visa hänsyn, kunna kompromissa, kunna sätta gruppens bästa före sitt eget och vara hjälpsamma.

När det gäller att stödja och stimulera barns utveckling och lärande kan leken behöva vuxnas närvaro. Ofta krävs regler för att leken ska fungera. Att gemensamt skapa regler som kan följas eller brytas är också en form av träning i demokratiskt tänkande. För att stödja barnen i deras psykiska och sociala kompetens arbetar personalen ständigt med att förstärka positiva och konstruktiva relationer i barngruppen.

Mål

- En mångfald av kreativa och utvecklande arbetssätt tillämpas, såväl ute som inne
- Aktiviteterna styrs av ålder och intresse
- Barnen visar i lek och andra skapande aktiviteter att de har social kompetens, kan medverka till att lösa konflikter och är idérika

8. Fokusområde: Samarbete och samverkan

För skolbarnsomsorgen är ett nära samarbete med vårdnadshavare/föräldrar en viktig förutsättning, för att barnet skall uppleva kontinuitet i sin tillvaro i hem och fritidshem. Personalen använder kontakten med barnets vårdnadshavare/föräldrar till att föra samtal om barnets trivsel, lärande och utveckling.

Rektor och personal tar ansvar för att det finns olika former och forum för samarbetet mellan skolbarnsomsorgen och hemmet. Samarbetet förskola, grundskola och fritidshem resulterar i att barnen upplever övergångarna mellan de olika verksamheterna som problemfria.

I syfte att stödja barnen att på sikt att skapa egna meningsfulla fritidsaktiviteter har skolbarnsomsorgen samarbetspartners ute i samhället.

Mål

- Barnens föräldrar upplever att de har ett gott samarbete med skolbarnsomsorgen
- Fritidshemmens hemsidor ger information om verksamheten och möjlighet till kommunikation med vådnadshavare/föräldrar
- Barn som är i behov av särskilt stöd på fritidshemmet skall ha tillgång till stödfunktioner
- Strukturerad samverkan för alla verksamheter som rör föräldrar, barn och ungdomar – från graviditet till 20 år
- Samverkan sker med olika föreningar i närområdet

9. Fokusområde: Arbetsmiljö

Arbetsmiljöarbetet i skolan/fritidshemmet i Götene kommun syftar till att skapa en miljö som är trygg, säker och utvecklande.

Elevernas representanter har samma ställning och legitimitet i skolans/fritidshemmets arbetsmiljöarbete som personalens ombud, skyddsombudet. Genom att tillsammans arbeta mot samma mål, att skapa en god arbetsmiljö, kan man lära av varandras erfarenheter och kompetens.

Götene kommuns skolor/fritidshem är anpassade efter krav som finns på en god arbetsmiljö. Lokalerna är t.ex. ljusa, öppna och har varierande rum för att bidra till känslan av välkomnande, stolthet, arbetslust och samvaro.

För att skolan/fritidshemmet skall ge barnen en bra lärandemiljö, finns det god tillgång till bl.a. material för skapande verksamhet, sällskapsspel, litteratur och teknisk utrustning. Barnen är med och påverkar sin miljö genom att utforma utställningar o.dyl. där de redovisar sina aktiviteter.

Mål

- Det finns en god och stimulerande arbetsmiljö, såväl inne som ute
- Fritidshemmet arbetar aktivt för att motverka alla former av mobbing och trakasserier
- Det finns en lugn plats i lokalerna där barnen erbjuds att läsa sina läxor